

Datum van inontvangstneming : 07/10/2013

Zaak C-477/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

5 september 2013

Verwijzende rechter:

Bundesverwaltungsgericht Leipzig (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

10 juli 2013

Verzoeker, geïntimeerde en verweerder in „Revision“:

Hans Angerer

Verweerder, appellant en verzoeker in „Revision“:

Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer

BUNDESVERWALTUNGSGERICHT
BESCHIKKING

[omissis]

In de bestuursrechtelijke zaak

van de heer Hans Angerer,

[omissis] 83483 Bischofswiesen,

verzoeker, geïntimeerde en verweerder in „Revision”,

[omissis]

tegen

de Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer,

[omissis] 80637 München,

verweerder, appellant en verzoeker in „Revision”,

[omissis] **[Or. 2]**

in tegenwoordigheid van:

1. de vertegenwoordiger van het belang van de Bondsrepubliek bij het Bundesverwaltungsgericht, [omissis]
2. Landesadvocatuur Bayern als vertegenwoordiger van het openbaar belang, [omissis]

heeft de 8. Senat van het Bundesverwaltungsgericht

op 10 juli 2013

[omissis]

beslist:

[omissis]

Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden de volgende vragen voorgelegd inzake de uitlegging van richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PB L 255, blz. 22):

1. a) Zijn onder „bijzondere en uitzonderlijke reden” in de zin van artikel 10 van de richtlijn die omstandigheden begrepen die in de daarna genoemde categorieën (sub a tot en met g) zijn gedefinieerd, of dient naast deze omstandigheden sprake te zijn van een „bijzondere en uitzonderlijke reden” op grond waarvan de aanvrager niet voldoet aan de in de hoofdstukken II en III van titel III van de richtlijn genoemde voorwaarden?

b) Van welke aard dient de „bijzondere en uitzonderlijke reden” in dit laatste geval te zijn? Moet het gaan om persoonlijke redenen – bijvoorbeeld de individuele levensloop – op grond waarvan de migrant bij uitzondering niet voldoet aan de voorwaarden voor automatische erkenning van zijn opleiding overeenkomstig hoofdstuk III van titel III van de richtlijn?

2. a) Vereist het begrip architect in de zin van artikel 10, sub c, van de richtlijn dat de migrant in de lidstaat van oorsprong naast technische werkzaamheden op het gebied van de planning van, **[Or. 3]** het toezicht op en de uitvoering van werken ook artistiek-vormgevende werkzaamheden, werkzaamheden op het gebied van de stedenbouwkunde, economische werkzaamheden en in voorkomend geval werkzaamheden op het gebied van de monumentenzorg heeft verricht of na zijn opleiding had mogen verrichten, en zo ja in welke omvang?

b) Vereist het begrip architect in de zin van artikel 10, sub c, van de richtlijn dat de migrant een opleiding op universitair niveau heeft gevolgd die vooral gericht was op architectuur, in die zin dat deze naast technische aspecten van de planning van, het toezicht op en de uitvoering van werken ook artistiek-vormgevende aspecten alsmede onderwerpen op het gebied van stedenbouwkunde, economie en in voorkomend geval monumentenzorg omvatte, en zo ja in welke omvang?

c) (i) Is voor het antwoord op de vragen a) en b) van belang hoe de beroepstitel „architect” in andere lidstaten gewoonlijk wordt gebruikt (artikel 48, lid 1, van de richtlijn);

(ii) of is het voldoende vast te stellen hoe de beroepstitel „architect” in de lidstaat van oorsprong en in de ontvangende lidstaat gewoonlijk wordt gebruikt;

(iii) of kan het spectrum van de op het gebied van de Europese Unie gewoonlijk met de titel „architect” verbonden werkzaamheden worden afgeleid uit artikel 46, lid 1, tweede alinea, van de richtlijn?

Motivering:

I

- 1 Verzoeker, van Duitse nationaliteit, vraagt om inschrijving in de architectenlijst van de Bayerische Architektenkammer (Beierse orde van architecten) als zelfstandig architect (hoogbouw). Hij is woonachtig zowel in Hallein (Oostenrijk) als in Beieren, waar zijn gezin woont.
- 2 Volgens het door de Meisterprüfungsstelle van de Wirtschaftskammer Oberösterreich (examencommissie vakdiploma's van de kamer van koophandel voor Oberösterreich) afgegeven diploma heeft hij op 1 maart 2007 naar Oostenrijks recht („Maria-Theresia-voorrecht”) de bekwaamheidsproef voor het beroep van bouwtechnicus met succes afgelegd. Zoals de appelrechter heeft vastgesteld, is hij sindsdien in Oostenrijk werkzaam als bouwtechnicus/planning en technische berekeningen („Planender Baumeister”). **[Or. 4]**

Bij besluit van 17 maart 2010 ontving hij van de Bayerische Ingenieurkammer-Bau (Beierse orde van ingenieurs-bouw) de bevestiging dat hij onbeperkt bevoegd is om bouwprojecten in te dienen in Beieren en is ingeschreven in een register als bedoeld in artikel 61, lid 7, van de Bayerische Bauordnung (Beiers bouwreglement). Naast zijn kwalificatie als bouwtechnicus volgens Oostenrijks recht beschikt verzoeker verder over de volgende kwalificaties:

- examen middelbaar voortgezet onderwijs (Hauptschule) op 25 juli 1985 in Duitsland („goed”)
 - examen in het leerlingwezen (Gesellenprüfung) voor het beroep schilder en lakwerker op 23 juni 1988 in Duitsland („zeer goed”)
 - examen bedrijfseconomie in de ambachtelijke sector (Betriebswirt des Handwerks) op 24 september 1992 in Duitsland („goed”)
 - Meisterprüfung (vakdiploma) voor het beroep schilder en lakwerker op 23 juli 1993 in Duitsland
 - Meisterprüfung (vakdiploma) voor het beroep stukadoor (droogbouw) op 5 mei 1994 in Duitsland
 - bijscholingsexamen energieadviseur (HWK) op 28 juli 1995 in Duitsland
 - eindexamen in het leerlingwezen (Lehrabschlussprüfung) voor het beroep metselaar op 6 juli 2007 in Oostenrijk.
- 3 Gedurende het geding in „Revision” heeft verzoeker bovendien op 18 december 2012 aan de HTWK Leipzig de academische graad van Diplom-Ingenieur - Bauingenieurwesen (civiel ingenieur), Studienrichtung Hochbau (FH) (studierichting burgerlijk en utiliteitsbouw) met het cijfer „goed” behaald.

- 4 Zijn aanvraag van 25 april 2008 om te worden ingeschreven in de lijst van buitenlandse dienstverleners conform artikel 2 van de Beierse wet inzake kamers van bouwnijverheid [bayerisches Baukammerngesetz (BauKaG)] werd door verweerder bij besluit van 18 juli 2009 afgewezen. Verder deelde verweerder aan verzoeker mee dat nog geen besluit kon worden genomen over de eveneens op 25 april 2008 ingediende aanvraag tot inschrijving in de architectenlijst, aangezien verzoeker geen gebruik had gemaakt van de vereiste aanvraagformulieren en bovendien geen bewijs had overgelegd van een afgeronde universitaire studie op het gebied van de architectuur.

- 5 Bij vonnis van 22 september 2009 heeft het Bayerische Verwaltungsgericht (Beierse bestuursrechter) te München het afwijzingsbesluit van 18 juli 2009 vernietigd en verweerder gelast verzoeker overeenkomstig artikel 2 BauKaG in te schrijven in de lijst van buitenlandse dienstverleners. In hoger beroep heeft verzoeker op voorstel van de rechter zijn eis, met instemming van verweerder, in die zin [Or. 5] gewijzigd dat hij nu vordert om te worden ingeschreven in de architectenlijst. De appelrechter heeft deze gewijzigde vordering bij arrest van 20 september 2011 toegewezen en het beroep van verweerder verworpen; verweerder werd gelast een positief besluit te nemen over de inschrijving van verzoeker als zelfstandig architect (burgerlijke en utiliteitsbouw) in de architectenlijst. Volgens de motivering van dit arrest is voldaan aan de voorwaarden voor inschrijving in de architectenlijst, gelet op artikel 4, lid 5, BauKaG juncto de daar aangehaalde regelingen van artikel 10, sub c, alsmede de artikelen 11 en 13 van richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005. Hiertegen heeft verweerder [omissis] „Revision” ingesteld. In „Revision” heeft hij geconcludeerd tot herziening van het arrest van het Bayerische Verwaltungsgerichtshof van 20 september 2011 en het vonnis van het Bayerische Verwaltungsgericht van 22 september 2009 alsmede tot verwerping van het beroep. Verzoeker concludeert tot verwerping van het beroep in „Revision”.

II

- 6 1. De in het onderhavige geschil toepasselijke gemeenschapsrechtelijke bepalingen zijn te vinden in richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PB L 255, blz. 22), laatstelijk gewijzigd bij verordening nr. 623/2012 van de Commissie van 11 juli 2012 (PB L 180, blz. 9) – hierna: richtlijn 2005/36/EG. De in de onderhavige verwijzingsbeslissing gestelde vragen betreffen de artikelen 10, 46 en 48 van richtlijn 2005/36/EG.

- 7 2. Het architectenrecht valt in Duitsland onder de wetgevingsbevoegdheid van de deelstaten (artikel 70, lid 1, GG (Duitse grondwet)). De voorwaarden voor inschrijving in de architectenlijst van de Bayerische Architektenkammer zijn te vinden in artikel 4 van de Beierse wet inzake de Bayerische Architektenkammer en de Bayerische Ingenieurekammer-Bau (Baukammerngesetz - BauKaG) van

9 mei 2007 (GVBl blz. 308), laatstelijk gewijzigd bij wet van 11 december 2012 (GVBl blz. 633). De nadere bepalingen voor de erkenning van buitenlandse opleidingstitels zijn opgenomen in artikel 4, lid 5, BauKaG. **[Or. 6]**

8

Artikel 4

Architectenlijst, inschrijving

(1) ¹ De architectenlijst wordt bijgehouden door de Architektenkammer.
² [omissis]

(2) ¹ In de architectenlijst dient op aanvraag te worden ingeschreven diegene die

1. in Beieren woonachtig of gevestigd is of daar hoofdzakelijk zijn beroep uitoefent,
2. met goed gevolg de examens heeft afgelegd van een opleiding
 - a) met een gebruikelijke studieduur van ten minste vier jaar voor de in artikel 3, lid 1, genoemde taken van het vakgebied architectuur (burgerlijke en utiliteitsbouw) of
 - b) met een gebruikelijke studieduur van ten minste drie jaar voor de in artikel 3, leden 2 en 3, genoemde taken van de vakgebieden binnenhuis- of landschapsarchitectuur aan een Duitse universiteit, een Duitse publieke of van overheidswege erkende ingenieurschool (academie) of aan een daarmee gelijkgestelde Duitse onderwijsinstelling en
3. daarna ten minste twee jaar praktijkervaring heeft opgebouwd op het betrokken vakgebied. ²

Als praktijkervaring wordt ook aangemerkt het volgen van cursussen op het gebied van bijscholing en permanente opleiding van de Architektenkammer in de vakken technische en economische planning alsmede bouwrecht.

(3) [...]

(4) ¹ Aan de in lid 2, eerste zin, punt 2, sub a, bedoelde voorwaarde voldoet ook diegene die kan aantonen dat hij een gelijkwaardige studie heeft voltooid aan een buitenlandse universiteit of aan een andere buitenlandse instelling. ² Voor onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie of een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, worden als gelijkwaardig aangemerkt de opleidingstitels die zijn meegedeeld of al voldoende erkend overeenkomstig de artikelen 21, 46 en 47 van richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van

6

7 september 2005 betreffende de erkenning van **[Or. 7]** beroepskwalificaties (PB L 255, blz. 22, rect. 2007, PB L 271, blz. 18, 2008, PB L 93, blz. 28, 2009, PB L 33, blz. 49), laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) nr. 623/2012 van 11 juli 2012 (PB L 180, blz. 9), juncto bijlage V, punt 5.7.1., bij deze verordening, alsmede de in de artikelen 23 en 49 van richtlijn 2005/36/EG juncto bijlage VI, punt 6, bedoelde bewijzen.³ [...]

(5)¹ Aan de in lid 2, eerste zin, punt 2, sub a, en punt 3 genoemde voorwaarden wordt ook voldaan, indien een onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie of een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, om bijzondere en uitzonderlijke redenen in de zin van artikel 10, sub b, c, d en g, van richtlijn 2005/36/EG niet voldoet aan de voorwaarden voor erkenning van zijn opleidingstitels op grond van de coördinatie van de minimumopleidingseisen in de zin van richtlijn 2005/36/EG, indien voor het overige is voldaan aan de voorwaarden van artikel 13 van richtlijn 2005/36/EG; de opleidingen worden dan gelijkgesteld in de zin van artikel 12 van richtlijn 2005/36/EG.² [...] ³ De eerste zin is van overeenkomstige toepassing op personen die gerechtigd zijn de beroepstitel architect te voeren uit hoofde van een wet die de bevoegde autoriteit van een lidstaat van de Europese Unie of van een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, de bevoegdheid toekent deze titel te verlenen aan onderdanen van de lidstaten of van staten van de Europese Economische Ruimte die zich in het bijzonder hebben onderscheiden door de kwaliteit van hun prestaties in de architectuur.

(6) [...] (7) [...] (8) [...]

III

- 9 Bij de beslissing op het beroep in „Revision” moet ervan worden uit gegaan dat verzoeker onbeperkt bevoegd is om in Beieren bouwprojecten in te dienen (zie artikel 61, lid 7, van de Bayerische Bauordnung (bouwreglement van Beieren) [omissis]), en dat ook verder geen beperkingen op hem van toepassing zijn voor de uitoefening van de beroepswerkzaamheden waartoe hij als bouwtechnicus/planning en technische berekeningen („planender Baumeister”) volgens Oostenrijks recht bevoegd is (zie § 94, punt 5, § 99, leden 1 en 2, van het Oostenrijkse wetboek tot regeling van ambacht, handel en industrie (Österreichische Gewerbeordnung) 1994, zoals gewijzigd bij wijzigingswet van **[Or. 8]** 23 juli 2002, Oostenrijks BGBl 2002, blz. 1137). In geding is alleen de inschrijving van verzoeker in de architectenlijst van de Beierse Architektenkammer en derhalve – naast het lidmaatschap van deze Kammer – voornamelijk het recht om de beroepstitel „architect” te voeren.
- 10 De door verzoeker gevraagde inschrijving in de architectenlijst van de Beierse Architektenkammer vereist op grond van artikel 4, lid 5, BauKaG dat hij

- (1) in Beieren woonachtig of gevestigd is of daar hoofdzakelijk zijn beroep uitoefent (artikel 4, lid 2, eerste zin, punt 1, BauKaG),
- (2) onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie en
- (3) om bijzondere en uitzonderlijke redenen in de zin van artikel 10, sub b, c, d en g, van richtlijn 2005/36/EG niet voldoet aan de voorwaarden voor een erkenning van de opleidingstitels op grond van de coördinatie van de minimumopleidingseisen in de zin van richtlijn 2005/36/EG, maar voor het overige voldoet aan de voorwaarden van artikel 13 van richtlijn 2005/36/EG.
- 11 Artikel 4, lid 5, BauKaG dient ter omzetting van richtlijn 2005/36/EG ten aanzien van de vereisten van zowel het vrij verkeer van diensten (titel II, artikel 5 tot en met 9) als ook de vrijheid van vestiging (titel III, artikel 10 tot en met 49, van deze richtlijn). De bepaling verwijst voor de „bijzondere en uitzonderlijke reden” n het geval van architecten naar de in artikel 10, sub c, van richtlijn 2005/36/EG bedoelde toepassingsvoorwaarden. Op grond daarvan is, gezien het vereiste van richtlijnconforme uitlegging (zie in dit verband onder meer arrest van het Hof van Justitie van 10 april 1984 – zaak 14/83, von Colson – Jurispr. blz. 1891; [omissis]), voor de beslissing van belang welke inhoudelijke eisen artikel 10, sub c, van richtlijn 2005/36/EG in dit verband stelt.
- 12 1. Dit betreft allereerst de vraag of de in artikel 10, sub b, c, d en g, van de richtlijn bedoelde gevallen reeds op zichzelf een dergelijke „bijzondere [Or. 9] en uitzonderlijke reden” in de zin van artikel 10 van deze richtlijn vormen (aldus de opvatting van de appelrechter) of dat de aanvrager daarnaast – bijvoorbeeld uit zijn levensloop voortvloeiende – redenen moet aanvoeren en aantonen, die ertoe hebben geleid dat hij niet voldoet aan de voorwaarden voor erkenning van de „opleidingstitels op grond van de coördinatie van de minimumopleidingseisen in de zin van richtlijn 2005/36/EG”.
- 13 De Senat is van mening dat reeds de bewoordingen van artikel 10, sub c, van de richtlijn zouden kunnen pleiten tegen de eerstgenoemde uitlegging van deze bepaling. De in deze bepaling opgenomen formulering „onderstaande gevallen” heeft namelijk betrekking op de na de dubbele punt onder a) tot en met g) genoemde categorieën (waarvan artikel 4, lid 5, eerste zin, BauKaG uitsluitend de categorieën b, c, d en g noemt). Het begrip „bijzondere en uitzonderlijke reden” wordt in de tekst van de bepaling ten aanzien van architecten (categorie c) niet beperkt tot het geval dat reeds is voldaan aan de voorwaarden ervan, „wanneer de migrant houder is van een opleidingstitel die niet is opgenomen in bijlage V, punt 5.7”. Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat hoofdstuk I van titel III van de richtlijn overeenkomstig artikel 10, sub c, voor de erkenning van opleidingstitels alleen dan van toepassing is, als de aanvrager ten eerste niet voldoet aan de „voorwaarden voor een erkenning van zijn opleidingstitels op grond van de coördinatie van de minimumopleidingseisen in de zin van richtlijn 2005/36/EG” en als dit, dus het niet-voldoen aan de „voorwaarden voor een erkenning van zijn

opleidingstitels [...]” overeenkomstig de hoofdstukken II en III van titel III van deze richtlijn, bovendien berust op een „bijzondere en uitzonderlijke reden”. Dan zou het enkele feit dat een aanvrager als migrant beschikt over een niet in bijlage V, punt 5.7, van de richtlijn genoemde opleidingstitel, maar desalniettemin moet worden aangemerkt als architect in de zin van de bepaling (zie in dit verband vraag 2), volgens artikel 10, sub c, van de richtlijn nog geen „bijzondere en uitzonderlijke reden” zijn die rechtvaardigt dat wordt afgezien van de in hoofdstuk III van de richtlijn bedoelde opleidingstitels die vereist zijn voor een automatische erkenning overeenkomstig artikel 21 van de richtlijn.**[Or. 10]**

- 14 Voor deze uitlegging kunnen ook de Engelse en de Franse tekst van de regeling pleiten. In de Engelse tekst is dit bestanddeel van de bepaling („for specific and exceptional reasons”) door komma’s gescheiden van de overige voorwaarden en vormt het daarmee een zelfstandig onderdeel van de voorwaarden van het in de bepaling vastgelegde rechtsgevolg: in de „following cases”, waarin de „applicant” niet voldoet aan de in de hoofdstukken II en III genoemde voorwaarden, moet dit berusten op „specific and exceptional reasons”. Dit blijkt vooral ook uit het gebruik van het voorzetsel „for”. Ook in de Franse versie geldt „in onderstaande gevallen” („dans les cas qui suivent”) onder meer „c) voor architecten” de voorwaarde dat de aanvrager („demandeur”) om een specifieke en uitzonderlijke reden („pour un motif specific et exceptionnel”) niet voldoet aan de in de hoofdstukken II en III genoemde voorwaarden. Dit zou er ook voor kunnen pleiten dat niet alleen het niet-voldoen aan de in de genoemde hoofdstukken opgenomen voorwaarden, maar tevens de oorzaak of de reden hiervoor („pour un motif [...]”) van belang is. Er bestaan geen aanwijzingen dat uit de gelijkelijk bindende andere taalversies een andere inhoud van de regeling voortvloeit.
- 15 Bovendien moet uit systematisch oogpunt in aanmerking worden genomen dat de regeling van artikel 10, sub c, van de richtlijn een vangnetbepaling is. Indien men de toepassingsvoorwaarden ervan ruim zou uitleggen, zouden de in de hoofdstukken II en III aan de vereiste opleidingstitels gestelde eisen worden uitgehold, en dit hoewel de in Oostenrijk verkregen opleidingstitel „Baumeister” (bouwtechnicus) alleen in bijlage II bij artikel 11, sub c, punt ii, van richtlijn 2005/36/EG en niet in bijlage V, punt 5.7.1, wordt genoemd.
- 16 Uit artikel 4, lid 1, van richtlijn 2005/36/EG blijkt verder ten aanzien van het doel van de richtlijn dat de daarin geregelde erkenning van de beroepskwalificatie(s) aan de begunstigde de mogelijkheid moet bieden om in de ontvangende staat hetzelfde beroep uit te oefenen als dat waarvoor hij in de (opleidings-)lidstaat van oorsprong de kwalificaties bezit, en hem in staat moet stellen dit beroep uit te oefenen onder dezelfde voorwaarden als die welke voor eigen onderdanen gelden. Het is evenwel niet de bedoeling dat aan een aanvrager uitsluitend op grond van het verrichten van **[Or. 11]** werkzaamheden of het oprichten van een bedrijf in de andere lidstaat (ontvangende staat) verdergaande rechten worden toegekend. Ook de in punt 28 van de considerans van de richtlijn genoemde doelstelling, de erkenning te vereenvoudigen, heeft niet tot gevolg dat in de ontvangende staat een

beschermde beroepstitel (hier: architect) moet worden verleend die de aanvrager in de lidstaat van oorsprong niet mag voeren, omdat hij de daar vereiste opleiding niet heeft gevolgd en diens gevolg niet beschikt over de daar vereiste kwalificatiebewijzen. In dit verband is van belang dat ook in Oostenrijk de beroepstitel „architect” wettelijk is beschermd als benaming van een vrij beroep dat verschilt van het niet vrije beroep „Baumeister” (bouwtechnicus), dat verzoeker de beroepstitel „architect” in Oostenrijk echter niet mag voeren omdat hij niet beschikt over de daarvoor vereiste kwalificatie, namelijk het afronden van een universitaire studie. Overeenkomstig § 99, lid 6, van de Österreichische Gewerbeordnung 1994, zoals gewijzigd bij wijzigingswet van 23 juli 2002 (t.a.p.), kan hij alleen het bevoegde Oostenrijkse ministerie verzoeken vast te stellen dat hij naast de titel „Baumeister” (bouwtechnicus) ook de titel „gewerblicher Architekt” (bedrijfsarchitect) mag gebruiken, als hij beschikt over bepaalde kwalificaties en anders in een andere lidstaat van de Europese Unie werd uitgesloten van het aannemen van opdrachten of van de deelneming aan aanbestedingen enkel op de grond dat hij deze titel niet mag voeren, voor zover deze uitsluiting niet slechts werkt ten opzichte van een binnenlandse – Oostenrijkse – concurrent. Door de toevoeging „bedrijfs-” wordt ook voor dit geval verduidelijkt dat de „bedrijfsarchitect” geen zelfstandige architect is die beschikt over de daarvoor vereiste bijzondere kwalificaties.

- 17 De door het Hof van Justitie voor de uitlegging van bepalingen van Unierecht ontwikkelde uitgangspunten zoals het nuttig effect en „verzekering van de werking” van de regeling in het kader van een dynamische teleologische uitlegging geven geen aanleiding om van deze opvatting af te wijken. Indien artikel 10, sub c, van de richtlijn leidt tot het in de richtlijn opgenomen rechtsgevolg zonder dat er sprake is van een „bijzondere en uitzonderlijke reden” die bij de aanvrager ertoe heeft geleid dat hij niet voldoet aan de „voorwaarden voor een [Or. 12] erkenning van zijn opleidingstitels op grond van de coördinatie van de minimumopleidingseisen in de zin van richtlijn 2005/36/EG”, zou dit mogelijk een voorkeursbehandeling tot gevolg hebben die verder gaat dan het doel van de regeling om aan de begunstigde de mogelijkheid te bieden in de ontvangende staat hetzelfde beroep onder dezelfde beroepstitel uit te oefenen als dat waarvoor hij in de lidstaat van opleiding respectievelijk oorsprong de kwalificaties bezit.
- 18 Gezien het bovenstaande dient de vraag te worden beantwoord of de „bijzondere en uitzonderlijke reden” in de zin van artikel 10 van de richtlijn een aanvulling vormt op de onder de punten a tot en met g genoemde toepassingsvoorwaarden, en, indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, om wat voor soort reden het moet gaan om de (opleidings-)migrant onder deze uitzondering te laten vallen.
- 19 2. Voor de beslissing in „Revision” is verder van belang welke eisen artikel 10, sub c, van richtlijn 2005/36/EG – dat (uitsluitend) geldt „voor architecten” – aan het begrip „architect” stelt.

- 20 Hoofdstuk I van titel III van richtlijn 2005/36/EG veronderstelt wat zijn toepassing op „architecten” betreft dat de betrokken aanvrager architect is in de zin van artikel 10, sub c, van richtlijn 2005/36/EG. Volgens de vaststellingen van de appelrechter waar de Senat aan gebonden is, beschikt verzoeker in Oostenrijk niet over een formele opleidingstitel als architect en is hij ook niet bevoegd om daar de beroepstitel „architect” of tot op heden de titel „bedrijfsarchitect” te voeren. In verband met deze beroepstitel is evenwel denkbaar dat een beroep dat een aanvrager onder de verzochte beroepstitel in de ontvangende lidstaat wenst uit te oefenen, in dat geval hetzelfde is als dat waarvoor hij in zijn (opleidings-)staat van herkomst gekwalificeerd is, als de werkzaamheden die hieronder vallen, vergelijkbaar zijn. Zoals de appelrechter heeft vastgesteld is een „Planender Baumeister” in Oostenrijk op grond van § 99, lid 1, van de Österreichische Gewerbeordnung bevoegd gebouwen en weg- en waterbouwwerken alsmede andere werken te plannen, te berekenen, te leiden, uit te voeren en af te breken. Deze planningsbevoegdheid [**Or. 13**] van bouwtechnici bestaat naast de planningsbevoegdheid van Oostenrijkse architecten.
- 21 Voor de beslissing in „Revision” is derhalve van belang en moet worden verduidelijkt of het begrip architect in de zin van artikel 10, sub c, van de richtlijn veronderstelt dat de migrant in de lidstaat van oorsprong naast de technische werkzaamheden in het kader van de planning van, het toezicht op en de uitvoering van werken ook artistiek-vormgevende werkzaamheden, werkzaamheden op het gebied van de stedenbouwkunde, economische werkzaamheden en in voorkomend geval werkzaamheden op het gebied van de monumentenzorg heeft verricht of na zijn opleiding had mogen verrichten, en zo ja in welke omvang (vraag 2. a).
- 22 Verder is voor de uitkomst van de procedure van belang of het begrip architect in de zin van artikel 10, sub c, van de richtlijn veronderstelt dat de (opleidings-) migrant een opleiding op universitair niveau heeft gevolgd, die vooral gericht was op architectuur in die zin dat deze naast technische aspecten van de planning van, het toezicht op en de uitvoering van werken ook artistiek-vormgevende aspecten alsmede onderwerpen op het gebied van stedenbouwkunde, economie en in voorkomend geval monumentenzorg omvatte, en zo ja in welke omvang (vraag 2. b). Deze onderwerpen vallen namelijk niet binnen de opleiding tot „Planender Baumeister”.
- 23 Ten slotte is wat artikel 48, lid 1, van de richtlijn betreft voor de beslissing in „Revision” ook van belang en moet worden verduidelijkt of het in dit verband uitmaakt hoe de beroepstitel „architect” in andere lidstaten gewoonlijk wordt gebruikt (vraag 2. c-i), of dat het voldoende is vast te stellen hoe de beroepstitel „architect” in de lidstaat van oorsprong en in de ontvangende lidstaat gewoonlijk wordt gebruikt (vraag 2. c-ii), alsmede of het spectrum van de binnen de Europese Unie gewoonlijk met de titel „architect” verbonden werkzaamheden kan worden afgeleid valt uit artikel 46, lid 1, tweede alinea, van de richtlijn (vraag 2. c-iii).

- 24 In dit verband dient in herinnering te worden geroepen dat ook het recht van de Europese Unie het begrip vrij beroep kent, zoals bijvoorbeeld blijkt uit artikel 2 **[Or. 14]**, lid 1, van de richtlijn. Een vrij beroep verschilt naar Duits recht van een niet vrij beroep („gewerblicher Beruf”) doordat het eerste een hogere opleiding, dat wil zeggen in beginsel een afgeronde universitaire studie of studie aan een hogeschool of een bijzonder creatief talent vereist (vaste rechtspraak [omissis]). Volgens de informatie van de Senat is dit in Oostenrijk niet anders. Verder wordt klaarblijkelijk in het recht van de Europese Unie het beroep architect als een vrij beroep in bovenstaande zin beschouwd, zoals blijkt uit de opsomming van onderdelen van de opleiding in artikel 46, lid 1, – inzonderheid sub a tot en met e – van de richtlijn. Naar de opvatting van de Senat pleit dit ervoor dat ook artikel 10, sub c, van de richtlijn, wat betreft de „architect”, niet slechts als criterium hanteert of de migrant in de (opleidings-)lidstaat van oorsprong bevoegd is de eerder technische werkzaamheden in het kader van de planning van, het toezicht op en de uitvoering van werken te verrichten, maar dat veeleer bovendien van belang is of ook de in artikel 46 van de richtlijn (inzonderheid in lid 1, sub a tot en met e) genoemde opleidingseisen in de ontvangende lidstaat respectievelijk de overige lidstaten het beroepsbeeld van een „architect” kenmerken en welke werkzaamheden daar gewoonlijk (artikel 48, lid 1, van de richtlijn) onder deze beroepstitel worden uitgeoefend. Hiervoor zou ook kunnen pleiten dat de onderlinge erkenning van de opleidingstitels conform punt 27 van de considerans van de richtlijn gebaseerd moet zijn op kwalitatieve en kwantitatieve criteria. Deze moeten worden waarborgen dat de houders van de erkende opleidingstitels een begrip hebben van en uitdrukking kunnen geven aan de behoeften van particulieren, sociale groepen en gemeenschappen op het gebied van de ruimtelijke ordening, het ontwerp, de planning en de verwezenlijking van bouwwerken, het behoud en de exploitatie van het architectonisch erfgoed en de instandhouding van het natuurlijk evenwicht.
- 25 Aangezien het Hof zich, voor zover bekend, tot dusver nog niet heeft uitgesproken over de gestelde vragen, en de gebruikelijke uitleggingsmethoden niet tot een uitkomst leiden die in de zin van de „acte clair”-doctrine ook voor de rechterlijke instanties van de overige lidstaten en het Hof zelf redelijkerwijs geen ruimte voor twijfel laat (zie onder meer arrest van het Hof **[Or. 15]** van 6 oktober 1982 – zaak C-283/81, C.I.L.F.I.T. e.a. – Jurispr. blz. 3415, punten 13 e.v.), moet het Hof overeenkomstig artikel 267, lid 3, VWEU om een prejudiciële beslissing worden verzocht.

[omissis]